

§ 175

Uimarantojen hygieniä ja uimaveden laatu Helsingissä 2023

HEL 2023-014000 T 11 00 02

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti merkitä tiedoksi selvityksen uimarantojen hygieniasta ja uimaveden laadusta Helsingissä vuonna 2023.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat - palvelukokonaisuuden ympäristöpalveluiden ympäristöterveysyksikkö valvoo uimarantojen hygieniää ja uimaveden laatua terveydensuojelulain (763/1994) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetusten (177/2008 ja 354/2008) mukaisesti.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Heidi Öjst

Lisätiedot

Sari Front, terveystieteiden tutkija, puhelin: 09 310 33249
sari.front(a)hel.fi

Liitteet

1 Uimavesiluokat 2014-2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Uimakausi ja uimarannat

Ympäristöterveysyksikkö valvoi uimarantojen hygieniää ja uimaveden laatua uimakauden (15.6. - 31.8.2023) ajan.

Helsingissä on 25 yleistä uimarantaa, joista 12 on suuria yleisiä uimarantoja ja 13 pieniä yleisiä uimarantoja. Uimarantoja ylläpitävät Helsingin kaupungin liikuntapalvelut (24 rantaa) ja Helsingin seurakuntayhtymä (Mustasaaren uimaranta).

Suuret yleiset uimarannat ovat Aurinkolahti, Hietaranta, Iso Kallahti, Kallahdenniemi, Laajasalo, Lauttasaari, Marjaniemi, Munkkiniemi, Musikkamaa, Pikkukoski, Rastila ja Tuorinniemi. Pienet yleiset uimarannat ovat Furuvik, Hevossalmi, Kivinokka, Mustasaari, Pakila, Pihlajasaari, Porvariskuninkaanpuisto, Puotila, Seurasaari, Suomenlinna, Tapaninvainio, Uunisaari ja Veijarivuori.

Uimavesivälitteiset epidemiat

Ilmastonmuutos ja vesien lämpeneminen lisäävät uimavesivälitteisten epidemioiden riskiä uimarannoilla. Ympäristöterveysyksikkö on varautunut uimavesivälitteisiin epidemioihin lisäämällä rantojen ylläpitäjien sekä kuntalaisten tietoisuutta epidemioiden ennaltaehkäisemisestä ja hygieenisestä käyttäytymisestä rannalla. Toimintaohje uimavesivälitteisten epidemioiden selvittämiseen valmistui osana valmiussuunnitelman päivitystä vuonna 2021. Työtä jatkettiin vuonna 2023 rantojen ylläpitäjien omavalvonnan ohjaamisella.

Helsingissä ei toistaiseksi ole ollut yhtään uimarantaveden aiheuttamaa epidemiaa eikä tietoon ole tullut uimavedestä aiheutuneita infektioita.

Tarkastukset

Ympäristöterveysyksikkö teki uimakauden aikana terveydensuojelun valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset kaikille suunnitelman mukaisille uimarannoille. Tarkastuksilla kiinnitettiin erityistä huomiota uimarantojen hygieenisiin olosuhteisiin, kuten uimaranta-alueen siisteyteen, wc-tilojen riittävyyteen sekä omavalvonnan toteutumiseen. Huomiota kiinnitettiin myös mm. asiakkaille suunnattuun ohjeistukseen, opasteisiin ja tiedotteisiin.

Tarkastuksilla havaittiin erityisen paljon puutteita opasteissa ja ilmoitustaulun tiedoissa. Myös wc-tilojen hygieniassa ja siisteydessä sekä uimarantojen yleisessä siisteydessä havaittiin puutteita. Rantojen ylläpitäjää kehoitettiin korjaamaan puutteet tarkastuskertomuksella ja tarvittaessa korjaamiselle annettiin määräaika.

Veden hygieeninen laatu

Uimaveden hygieenistä laatua seurattiin näytteenoton avulla uimakauden ajan. Näytteistä määritettiin veden mahdollisesta ulosteperäisestä saastumisesta kertovien suolistoperäisten enterokokkien ja Escherichia coli -bakteerien pitoisuudet. Pääsääntöisesti Metropolilab Oy otti uimavesinäytteet ja analysoi ne.

23.11.2023

Uimavedestä otettiin kesän aikana kaikkiaan 148 näytettä, joista 119 oli keväällä laaditun näytteenottosuunnitelman mukaisia näytteitä. Suunnitelmallisten näytteiden tulosten ollessa huonoja otettiin uusintanäytteet, kunnes vedenlaatu oli palautunut hyväksi. Lisäksi Marjaniemen uimarannalta ja Pikkukosken uimarannalta otettiin lisänäytteitä veden laadun varmistamiseksi.

Helsingin uimarantavedet olivat pääosin hygieeniseltä laadultaan hyviä. Merenrannoilla sijaitsevilta uimarannoilta otettiin kaikkiaan 127 näytettä (mukaan luettuna suunnitelmalliset näytteet, uusintanäytteet ja lisänäytteet), joista 5 % oli hygieeniseltä laadultaan huonoja. Vantaanjoen vedenlaatu oli hygieeniseltä laadultaan merenrantoja huonompaa. Vantaanjoen varren uimarannoilta otettiin kaikkiaan 21 näytettä, joista 19 % oli laadultaan huonoja.

Runsaiden sateiden vaikutus näkyi selvästi Vantaanjoen näytetuloksissa. Kaikki runsaiden sateiden yhteydessä otetut näytteet olivat hygieeniseltä laadultaan huonoja, ja kaikki sateettomana aikana otetut suunnitelmalliset näytteet olivat hyviä. Runsaiden sateiden jälkeen näytetulos palautui Vantaanjoessa normaalille tasolle keskimäärin yhden uusintanäytteen jälkeen (keskimäärin 3 vuorokautta).

Sinilevän ja jätteiden esiintyminen

Sinilevien, jätteiden, öljyjen ja muiden poikkeamien esiintymistä uimavedessä arvioitiin aistinvaraisesti näytteenottojen ja tarkastusten yhteydessä. Lisäksi rantavalvojat ilmoittivat ympäristöpalveluihin poikkeuksellisista havainnoista tai runsaista sinileväesiintymistä.

Sinilevien määrä ja esiintyvyys uimarannoilla oli kesän aikana tavanomaista. Pääosin havaitut sinileväesiintymät olivat alkukesästä pieniä, mutta heinäkuun alkupuolella havaittiin myös runsaita määriä sinilevää. Uimista suositeltiin vältettävän aina, jos sinilevää oli havaittu. Jätteitä, öljyä tai muuta poikkeuksellista ei rannoilla havaittu.

Uimavesiluokitus

Helsingin suurten yleisten uimarantojen uimavesiluokitus päivitettiin uimakauden päätyttyä neljän uimakauden (2020–2023) vesinäytteiden perusteella. Uimarannat luokiteltiin erinomaisiksi (4), hyväksi (2), tyydyttäväksi (4) ja huonoiksi (2). Marjaniemen ja Pikkukosken uimavesiluokitus oli huono. Kyseisten rantojen uimavesi luokiteltiin huonoksi myös uimakausien 2020, 2021 ja 2022 jälkeen. Tyydyttäväksi rannoiksi luokiteltiin Aurinkolahden, Hietarannan, Lauttasaaren ja Rastilan uimaran-

23.11.2023

nat. Suurten yleisten uimarantojen uimavesiluokitukset vuosien 2014–2023 ajalta ovat liitteenä.

Uimisen välttämissuositukset uimavesiluokituksiin liittyen ja päästölähteiden selvitykset

Marjaniemen, Rastilan ja Ison Kallahden uimarannoilla suositeltiin uimisen välttämistä uimakauden 2023 ajan huonon uimavesiluokituksen vuoksi. Aiempina vuosina tehtyjen selvitysten perusteella voitiin osoittaa, että Vantaanjoen vedenlaatu huononee runsaiden sateiden yhteydessä. Tästä syystä uimakaudella 2023 Pikkukosken uimarannalla suositeltiin välttämään uimista runsaiden sateiden yhteydessä. Uinnin välttämissuositukset runsaiden sateiden aikaan koskivat myös Vantaanjoen pieniä yleisiä uimarantoja (Pakila ja Tapaninvainio) ajoittaisten huonojen näytetulosten vuoksi. Marjaniemen, Rastilan, Ison Kallahden, Pikkukosken sekä Aurinkolahden rannoilla otettiin vesinäytteitä tiheästi uimakaudella 2023.

Syitä uimarantojen ajoittaisiin huonoihin näytetuloksiin tutkittiin ja pyrittiin ennaltaehkäisemään yhteistyössä rantojen ylläpitäjän, ympäristönsuojelun seuranta- ja -valvontayksikön ja Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) sekä kaupunkitila- ja maisemasuunnitteluyksikön kanssa. Lisäksi rantojen ylläpitäjä lisäsi resursseja uimarantojen puhtaanapitoon ja uimarantojen wc-tilojen määrää lisättiin. Huonoksi luokiteltujen rantojen läheisyyteen laskevien purojen hygieenistä veden laatua tutkittiin tehostetusti vuoden 2023 aikana. Lisäksi Marjaniemen uimarannan läheisyyteen laskevan Mustapuron vedenlaadun jatkuvatoimisia mittauksia jatkettiin ja Marjaniemen uimarannan veden laatua tutkittiin tehostetusti lisänäyttein. Veden laadun selvityksiä jatketaan vuonna 2024.

Uimakauden loppupuolella tapahtui jätevedenpuhdistamoiden tai -pumppaamoiden ylijuuksutuksia Vantaanjokeen, mutta joen yläjuoksulla tapahtuneiden ylijuuksutusten vaikutukset näkyivät Helsingin uimarantojen veden laadussa viipymän vuoksi vasta uimakauden jälkeen ja niistä tiedotettiin tällöin uimarannoilla.

Uimakaudella 2024 tullaan uimavesiluokitusten perusteella suosittamaan uimisen välttämistä Marjaniemen uimarannalla. Pikkukosken, Pakilan ja Tapaninvainion uimarannoilla tullaan suosittamaan uimisen välttämistä runsaiden sateiden yhteydessä.

Erityisesti huonoksi luokiteltujen uimarantojen tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että laajoja selvityksiä ja toimenpiteitä vedenlaadun parantamiseksi ja päästölähteiden selvittämiseksi jatketaan tulevina vuosina

23.11.2023

yhteistyössä eri tahojen kanssa. Selvityksiä ja toimenpiteitä on syytä ulottaa myös Aurinkolahden, Hietarannan, Lauttasaaren ja Rastilan uimarannoille, joissa veden laatu on tällä hetkellä luokiteltu tyydyttäväksi. Kyseisillä rannoilla käy runsaasti uimareita ja rannat ovat suosittuja ulkoilu- ja virkistytymispaikkoja. Uimakaudella 2024 uimarantojen, joiden veden laadussa on ollut ongelmia, uimaveden laatua tullaan seuraamaan tiheemmin.

Tiedottaminen ja raportointi

Kuuden rannan uintirajoituksista tiedotettiin laajasti mediassa, internetissä ja kyseisillä rannoilla. Vesinäytetuloksista tiedotettiin kunkin uimarannan opastaululla koko uimakauden ajan. Kaikkien uimavesinäytteiden tulokset ja havainnot ovat edelleen nähtävillä Helsingin kaupungin internetsivuilla. Liikuntapalveluiden rantavalvojat päivittivät myös tehdyt sinilevähavainnot ulkoliikunta - internetpalveluun. Uimakauden ajan laadittiin tiedotteita sosiaaliseen mediaan ja poikkeavista tilanteista julkaistiin tarvittaessa lehdistötiedotteita.

Uimarantojen näytetulokset raportoitiin lainsäädännön mukaisesti syyskuussa Etelä-Suomen aluehallintoviraston kautta Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle (THL), joka toimittaa raportin koko Suomen uimavesien laadusta Euroopan unionille.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Heidi Öjst

Lisätiedot

Sari Front, terveysesinööri, puhelin: 09 310 33249
sari.front(a)hel.fi

Liitteet

1 Uimavesiluokat 2014-2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano